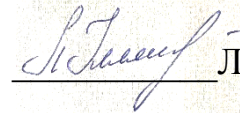

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Циклова комісія з соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи

Людмила ІЛЛЯШЕНКО

«27» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

**підготовки фахового молодшого бакалавра
освітньо-професійна програма «СОЦІАЛЬНА РОБОТА»
галузь знань 23 СОЦІАЛЬНА РОБОТА
спеціальність 231 СОЦІАЛЬНА РОБОТА**

мова навчання: українська
статус дисципліни: обов'язкова

Чернігів - 2024 рік

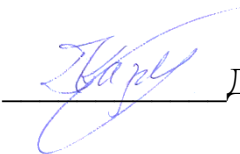
Робоча програма з дисципліни «Історія соціальної роботи» складена на основі освітньо-професійної програми Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота. – “26” серпня 2024 р. – 18 с.

Розробник: **Дмитро КАЗІМІРОВ**
викладач кваліфікаційної категорії спеціаліст

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії з соціальної роботи.

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

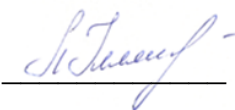
Голова циклової комісії

 Дмитро КАЗІМІРОВ

Схвалено методичною радою коледжу.

Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

Голова методичної ради

 Людмила ІЛЛЯШЕНКО

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 23 Соціальна робота	Обов'язкова
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 231 Соціальна робота	Рік підготовки:
		2-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр
Тижневих годин: аудиторних – 3 самостійної і індивідуальної роботи здобувача фахової передвищої освіти – 4,5	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	3-й
		Лекції
		24 год.
		Семінарські заняття
		24 год.
		Самостійна робота
		72 год.
		Вид контролю:
		Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни: є формування рівня теоретичного розуміння соціальної роботи як науки, навчальної дисципліни та особливої сфери професійної діяльності в контексті вивчення історичних етапів становлення та еволюції соціальної роботи від форм благодійництва і елементів соціально-педагогічних досліджень до професійного виду діяльності та окремої галузі знань.

Передумови вивчення дисципліни: до початку вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти повинні мати загальні знання з «Вступу до фаху».

На результати вивчення цієї дисципліни спирається дисципліна «Теорія соціальної роботи».

Завдання дисципліни:

1) ознайомлення здобувачів освіти з міждисциплінарним багатоаспектним різнорівневим аналізом соціальної роботи як самостійної галузі знань та діяльності;

2) формування теоретико-методологічних основ соціальної роботи історичного спрямування;

- 3) формування знань періодизації історії соціальної роботи;
- 4) формування професійних компетенцій щодо інтеграції соціальної роботи;
- 5) розвиток компетенцій використання теоретичних знань у вирішенні професійних завдань;
- 6) формування критичного ставлення до соціально-педагогічних надбань минулого. Обґрунтування найраціональніших шляхів подальшого розвитку систем соціального захисту населення в Україні.

На основі вивчення дисципліни «Історія соціальної роботи» у здобувачів фахової передвищої освіти формуються наступні **компетентності**:

ЗК – 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

3. Очікувані результати навчання

Під час вивчення дисципліни здобувачі фахової передвищої освіти мають досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання, передбачені освітньо-професійною програмою:

РН-1. Здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації для розв'язання професійних завдань

У підсумку здобувачі фахової передвищої освіти повинні

знати:

- визначення та суттєві властивості поняття «соціальна робота» в історичному аспекті;
- визначення поняття «філантропія»;
- елементи соціальної допомоги у Стародавньому світі;
- форми допомоги у прадавніх слов'ян;
- форми надання допомоги у Х–ХІІІ століттях: княжа та церковно-монастирська підтримка нужденних;
- організацію надання соціальної допомоги в Західній Європі та на українських землях у ХІV– першій половині ХVІІ століть;
- формування системи державної допомоги, форми суспільної та приватної доброчинності у ХVІІІ – на початку ХХ ст.;
- історичні віхи розвитку соціальної роботи у Європі та США;
- організацію системи державного соціального забезпечення у колишньому СРСР;
- становлення соціальної роботи в незалежній Україні як системи (1991–1999 роки);
- сучасну систему соціальної роботи за кордоном, її упредметнення, види і форми допомог;

- основні концептуальні положення різних теорій і моделей соціальної роботи в їх історичному розвитку.

вміти:

- критично аналізувати особливості організації соціальної допомоги у різні історичні періоди;

- порівнювати та оцінювати діяльність соціальних служб і благодійних організацій різних країн світу та різних моделей організації соціальної роботи.

- критично аналізувати особливості організації соціальної допомоги у різні історичні періоди;

- вміння орієнтуватись в основних концептуальних положеннях різних теорій і моделей соціальної роботи в їх історичному розвитку.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Благодійна допомога та підтримка в стародавніх суспільствах

Тема 1. Взаємопідтримка і благодійність у державах Стародавнього Світу.

Елементи соціальної допомоги у Вавилоні, давньому Єгипті і давньому Китаї. Соціальна допомога у давніх Греції та Римі. Система допомоги в давніх іудейських та перших християнських громадах

Тема 2. Соціальна допомога у Західній Європі за часів раннього (V–X століття) та класичного (XI–XV століття) середньовіччя

Соціально-економічний стан населення у середньовіччі. Християнська церква – головний суб'єкт соціальної допомоги в епоху середньовіччя. Соціальна функція монастирів.

Тема 3. Родоплемінні й громадські (общинні) форми допомоги та взаємодопомоги у слов'ян до кінця X ст.

Реконструкція організації соціального захисту у слов'ян у VI–X ст. Основні форми допомоги і взаємодопомоги в стародавніх слов'янських громадах. Общинно-родові форми допомоги й захисту в рамках роду, сім'ї, поселення. Господарські форми допомоги та взаємодопомоги.

Тема 4. Форми допомоги у прадавніх слов'ян. Княжа та церковно-монастирська форми підтримки нужденних у X–XIII століттях

Вплив Хрещення Русі на зміну моделі соціального захисту населення. Початок християнської благодійності за правління князя Володимира Великого (з 980 по 1015 рр.). Соціальний захист за князів Ярослава Мудрого та Володимира Мономаха. Церковно-монастирська система благодійності.

Тема 5. Церковна, світська соціальна допомога в XIV – першій половині XVII ст.

Особливості державної та муніципальної соціальної допомоги на українських землях в литовсько-польську добу. Розвиток монастирської системи допомоги та підтримки нужденних. Виникнення приватної благодійності. Братства як осередки соціальної допомоги. Соціальна допомога у Запорозькій Січі та Українській козацькій державі.

Тема 6. Державна опіка у другій половині XVII – першій половині XIX століть.

Обґрунтування необхідності переходу до нової системи благодійності. Реформування соціальної політики в країнах Європи у XVI–XVIII ст. Вплив епохи Просвітництва на ідеологію та практику соціальної роботи в Західній Європі. Соціально-економічне становище робітників і перші фабричні закони. Церковно-державна благодійність у Росії у XV–XIX ст.

Тема 7. Державний і приватний соціальний захист з другої половини XIX ст. по 1917 р.

Вплив реформ 1860–1870-х рр. ст. на розвиток державної і суспільної опіки. Сільська і волосна опіка. Міська система допомоги. Церковно-парафіяльна і приватна опіка. Особливості соціальної опіки в Україні. Зародження соціального страхування і «карцерна» система

державної і суспільної опіки в Західній Європі та США. Виникнення соціальної роботи як фахової діяльності.

Змістовий модуль 2. Становлення соціальної роботи як професійної діяльності в Україні та за кордоном

Тема 8. Державне соціальне забезпечення у колишньому СРСР

Перші кроки у формуванні системи соціального забезпечення у колишньому СРСР. Соціальна політика стосовно селянства. Голодомори 1921–1923, 1932–1933 рр. Завершення формування системи соціального забезпечення. Голод в Україні 1946–1947 рр. Система соціального забезпечення в 1950–1991 рр.

Тема 9. Формування сучасної системи соціальної роботи в Європі та США

Становлення соціальної роботи як професії у США. Розвиток теорії та практики соціальної роботи у Європі, її системні моделі та варіанти.

Тема 10. Становлення системи соціальної роботи в незалежній Україні (1991–1999 роки)

Формування в Україні системи професійної підготовки соціальних працівників. Формування системи соціального захисту в Україні за нових суспільно-політичних та соціально-економічних умов. Соціальне обслуговування населення. Мережа територіальних центрів і відділень.

Тема 11. Система соціальної роботи в новітній історії України

Соціальні служби для молоді та дітей. Державна служба зайнятості. Недержавні організації соціальної роботи. Волонтерство у соціальній роботі.

Тема 12. Система соціальної роботи в Україні сьогодні

Майдан Гідності і Небесна Сотня – подвиг громадянськості. Волонтерство і самодопомога населення як авангард громадянського суспільства. Державне пенсійне забезпечення. Допомога держави малозабезпеченим сім'ям. Державна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, “чорнобильцям”. Адресна допомога постраждалим і переселенцям з тимчасово окупованих територій України. Виплата одноразової грошової допомоги учасникам АТО/ООС. Соціальна робота в Україні в умовах воєнного стану.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	У тому числі		
		л	с/п	с.р.
Змістовний модуль 1. Благодійна допомога та підтримка в стародавніх суспільствах				
Тема 1. Взаємопідтримка і благодійність у державах Стародавнього Світу.	10	2	2	6
Тема 2. Соціальна допомога у Західній Європі за часів раннього (V–X століття) та класичного (XI-XV століття) середньовіччя	10	2	2	6
Тема 3. Родоплемінні й громадські (общинні) форми допомоги та взаємодопомоги у слов'ян до кінця X ст.	10	2	2	6
Тема 4. Княжа та церковно-монастирська форми підтримки нужденних у X–XIII століттях	10	2	2	6
Тема 5. Церковна, світська соціальна допомога в XIV – першій половині XVII ст.	10	2	2	6
Тема 6. Державна опіка у другій половині XVII – першій половині XIX століть.	10	2	2	6
Тема 7. Державний і приватний соціальний захист з другої половини XIX ст. по 1917 р.	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 1	70	14	14	42
Змістовний модуль 2. Становлення соціальної роботи як професійної діяльності в Україні та за кордоном				
Тема 8. Державне соціальне забезпечення у колишньому СРСР	10	2	2	6
Тема 9. Формування сучасної системи соціальної роботи в Європі та США	10	2	2	6
Тема 10. Становлення соціальної роботи в незалежній Україні як системи (1991–1999 роки) .	10	2	2	6
Тема 11. Система соціальної роботи в новітній історії України	10	2	2	6
Тема 12. Система соціальної роботи в Україні сьогодні	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 2	50	10	10	30
Усього годин	120	24	24	72

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Взаємопідтримка і благодійність у державах Стародавнього Світу.	2
2	Соціальна допомога у Західній Європі за часів раннього (V-X століття) та класичного (XI-XV століття) середньовіччя	2
3	Родоплемінні й громадські (общинні) форми допомоги та взаємодопомоги у слов'ян до кінця X ст.	2
4	Княжа та церковно-монастирська форми підтримки нужденних у X–XIII століттях	2
5	Церковна, світська соціальна допомога в XIV – першій половині XVII ст.	2
6	Державна опіка у другій половині XVII – першій половині XIX століть.	2
7	Державний і приватний соціальний захист з другої половини XIX ст. по 1917 р.	2
8	Державне соціальне забезпечення у колишньому СРСР	2
9	Історичні віхи розвитку соціальної роботи у Європі та США	2
10	Становлення соціальної роботи в незалежній Україні як системи (1991–1999 роки) .	2
11	Система соціальної роботи в новітній історії України	2
12	Система соціальної роботи в Україні сьогодні	2
	Разом	24

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Взаємопідтримка і благодійність у державах Стародавнього Світу	2
2	Соціальна допомога у Західній Європі за часів раннього (V–X століття) та класичного (XI–XV ст.) середньовіччя	2
3	Родоплемінні й громадські (общинні) форми допомоги та взаємодопомоги у слов'ян до кінця X ст.	2
4	Форми допомоги у прадавніх слов'ян. Княжа та церковно-монастирська форми підтримки нужденних у X–XIII ст.	2
5	Церковна, світська соціальна допомога в XIV – першій половині XVII ст.	2

6	Державна опіка у другій половині XVII – першій половині XIX ст.	2
7	Державний і приватний соціальний захист з другої половини XIX ст. по 1917 р.	2
8	Державне соціальне забезпечення у колишньому СРСР	2
9	Історичні віхи розвитку соціальної роботи у Європі та США	2
10	Становлення соціальної роботи в незалежній Україні як системи (1991–1999 рр.)	2
11	Система соціальної роботи в новітній історії України	2
12	Система соціальної роботи в Україні сьогодні	2
	Разом	24

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Взаємопідтримка і благодійність у державах Стародавнього Світу.	6
2	Соціальна допомога у Західній Європі за часів раннього (V–X століття) та класичного (XI–XV століття) середньовіччя	6
3	Родоплемінні й громадські (общинні) форми допомоги та взаємодопомоги у слов'ян до кінця X ст.	6
4	Княжа та церковно-монастирська форми підтримки нужденних у X–XIII століттях	6
5	Церковна, світська соціальна допомога в XIV – першій половині XVII ст.	6
6	Державна опіка у другій половині XVII – першій половині XIX століть.	6
7	Державний і приватний соціальний захист з другої половини XIX ст. по 1917 р.	6
8	Державне соціальне забезпечення у колишньому СРСР	6
9	Формування сучасної системи соціальної роботи в Європі та США	6
10	Становлення соціальної роботи в незалежній Україні як системи (1991–1999 роки)	6
11	Система соціальної роботи в новітній історії України	6
12	Система соціальної роботи в Україні сьогодні	6
	Разом	72

9. Індивідуальні завдання

Формою звіту індивідуальної роботи здобувача освіти є написання реферату, виконання індивідуальних завдань (практичних робіт).

Мета написання реферату – набуття здобувачем освіти навичок роботи з літературними джерелами і оформлення реферату відповідно до вимог, які висуваються до оформлення текстових документів.

Теми рефератів:

1. Соціальна допомога у давніх Греції та Римі.
2. Система допомоги в давніх іудейських та перших християнських громадах
3. Соціальний захист за князів Ярослава Мудрого та Володимира Мономаха.
4. Церковно-монастирська система благодійності.
5. Приватна доброчинність та її форми.
6. Основні напрямки суспільної опіки.
7. Перші кроки у формуванні системи соціального забезпечення у колишньому СРСР.
8. Соціальна політика стосовно селянства.
9. Завершення формування системи соціального забезпечення.
10. Голодомор в Україні 1946-1947 рр.
11. Державне пенсійне забезпечення.
12. Допомога держави малозабезпеченим сім'ям.
13. Державна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам, “чорнобильцям”.
14. Адресна допомога постраждалим і переселенцям з тимчасово окупованої території України.
15. Виплата одноразової грошової допомоги учасникам АТО/ООС.

10. Перелік питань до екзамену

1. Предмет та завдання курсу «Історія соціальної роботи».
2. Зародження форм допомоги та підтримки на ранніх стадіях формування людського суспільства.
3. Елементи соціальної підтримки в країнах Стародавнього Сходу.
4. Філантропія у Стародавній Греції (Спарта, Афіни).
5. Практика суспільного і державного патерналізму в Стародавньому Римі.
6. Приватні та державні форми суспільної допомоги в середньовічній Європі.
7. Зародження і розвиток американської системи допомоги і підтримки.
8. Основні тенденції в розвитку благодійності і піклування у XIX ст.
9. Становлення соціально-педагогічної роботи як професійної діяльності у другій пол. XIX - поч. XX ст.
10. Передумови створення перших професійних установ соціальної роботи.

11. Класифікація основних видів допомоги та взаємодопомоги у давніх слов'ян.
12. Общинно-родові види допомоги у давніх слов'ян.
13. Господарські види допомоги у давніх слов'ян.
14. Культові види допомоги у давніх слов'ян.
15. Князівська благодійність у Київській Русі.
16. Основні підходи щодо пояснення мотивацій благодійної діяльності київських князів.
17. Суб'єкти, об'єкти та напрямки соціальної допомоги у Київській Русі.
18. Вплив введення християнства на Русі на піднесення благодійності.
19. Благодійність Ярослава Мудрого. Основні напрями соціальної програми «Руської правди».
20. Благодійність Володимира Великого.
21. Благодійність Володимира Мономаха. Основні напрями благодійності згідно з «Повчанням дітям».
22. Основні напрями благодійної діяльності у XIV – першій половині XVII.
23. Діяльність братств як благодійних закладів.
24. Меценати литовсько-польської доби.
25. Значення громадської та меценатської діяльності П. Могили для розвитку української культури.
26. Соціальна підтримка та захист в козацькій державі.
27. Меценатська діяльність гетьмана Б. Хмельницького.
28. Меценатська діяльність гетьмана І. Мазепи.
29. Меценатська діяльність гетьмана К. Розумовського.
30. Діяльність земств у напрямі допомоги населенню.
31. Діяльність органів міського самоврядування у напрямі соціальної допомоги населенню.
32. Створення та діяльність благодійних товариств у XIX – на початку XX ст.
33. Система допомоги населенню в Російській імперії у XIX – на початку XX ст..
34. Особливості функціонування церковної системи соціальної допомоги в XIX- поч. XX ст.
35. Найвідоміші меценати та благодійники XIX – початку XX ст.
36. Меценатська та благодійна діяльність родини Терещенків.
37. Меценатська та благодійна діяльність родини Симиренків.
38. Меценатська та благодійна діяльність родини Галаганів.
39. Меценатська та благодійна діяльність родини Бродських.
40. Меценатська та благодійна діяльність родини Тарновських.
41. Найвідоміші українські меценати та благодійники.
42. Жіноче благодійництво.
43. Визначення поняття «благодійність».
44. Створення та діяльність Товариства Червоного Хреста.
45. “Трудова допомога” і її основні форми поч. XX ст.
46. Соціальне забезпечення у 1920-30 – х рр.

47. Соціальна політика радянської влади стосовно сім'ї та дітей у 20-30-х рр.. XX ст.
48. Соціальна політика радянської влади стосовно селянства у 20-30-х рр.. XX ст.
49. Соціальна робота в СРСР та УРСР у довоєнний період.
50. Становлення та розвиток системи пенсійного забезпечення в СРСР.
51. Соціальна допомога населенню у воєнний час.
52. Радянська система соціального забезпечення у 50-80-х рр. XX ст.
53. Основні принципи соціальної роботи в СРСР та УРСР.
54. Основні підходи та моделі соціальної підтримки населення у світі.
55. Спільне та відмінне між європейською та американською системами соціального захисту.
56. Міжнародні документи у галузі соціально-педагогічної роботи.
57. Міжнародні організації у галузі соціально-педагогічної роботи.
58. Міжнародна правова база соціально-педагогічної роботи в сучасній Україні.
59. Основні тенденції розвитку системи соціального обслуговування на сучасному етапі у Західній та Східній Європі.
60. Система соціального обслуговування та соціальних служб в Україні.
61. Соціально-педагогічна діяльність в Україні в 90-х рр.. XX ст.
62. Структура системи соціального захисту в Україні.
63. Соціальне обслуговування населення в Україні на сучасному етапі.
64. Соціальні служби для молоді та дітей в Україні на сучасному етапі.
65. Державна служба зайнятості в Україні на сучасному етапі.
66. Недержавні організації соціально-педагогічної роботи в Україні на сучасному етапі.
67. Волонтерство у соціально-педагогічній роботі.

11. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекційний матеріал подається усно, використовуються наочність, візуалізація у вигляді схем, малюнків. Під час лекцій аналізуються проблемні ситуації, організовується зворотній зв'язок з аудиторією шляхом формування запитань у режимі діалогу.

Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальна дискусія, створення ситуації у процесі викладання, опора на життєвий досвід здобувача освіти.

Методи контролю і самоконтролю у навчанні: усний, письмовий, тестовий, графічний, програмований, самоконтроль, самооцінка.

12. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний: усний контроль (фронтальне, групове, індивідуальне, комбіноване, репродуктивне, реконструктивне, творче);

Письмовий контроль (контрольна робота);

Тестовий контроль (тести відкритої форми, тести закритої форми);

Самоконтроль і самооцінка;

Під час семінарських занять коротко розглядаються теоретичні положення відповідно до тематичного плану занять, докладно розбираються приклади, за необхідності здобувачі освіти презентують підготовлені індивідуальні завдання або завдання підготовлені у малих групах. Активно використовуються такі методи: мозковий штурм, робота в малих групах, метод «вільний мікрофон».

Підсумковий контроль: екзамен.

Задля реалізації принципу диференціації та індивідуалізації навчання контроль проводиться з використанням різнорівневих завдань.

13. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти на базі БСО.

I. Початковий рівень

1 бал - здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються здобувачем освіти окремими словами чи реченнями.

2 бали - здобувач освіти володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.

3 бали - здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

II. Середній рівень

4 бали - здобувач освіти володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.

5 балів - здобувач освіти володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину.

6 балів - здобувач освіти може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки.

III. Достатній рівень

7 балів - здобувач освіти здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень.

8 балів - здобувач освіти вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача.

9 балів - здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

IV. Високий рівень

10 балів - здобувач освіти виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем.

11 балів - здобувач освіти вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.

12 балів - здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

На екзамені виставляється оцінка:

“відмінно” – якщо здобувач освіти має глибокі і системні знання, вміє узагальнювати теоретичний матеріал, співвідносити загальні знання з конкретними ситуаціями; оволодів навиками аналізувати та критично оцінювати ситуацію; обізнаний з науковими працями вітчизняних та зарубіжних спеціалістів в даній області; матеріал викладає логічно, послідовно, переконливо.

“добре” – якщо здобувач освіти виявив достатньо повні знання курсу; дає правильні, хоча і не завжди повні визначення явищ дійсності; оволодів навичками співвідносити теоретичні знання з конкретними ситуаціями; допускає незначні неточності в розкритті окремих теоретичних положень.

“задовільно” – якщо здобувач освіти засвоїв програмний матеріал курсу в передбаченому обсязі з деякими неточностями у визначенні основних явищ та процесів; намагається висловити своє ставлення до проблемних питань, хоча і не завжди правильно; вміє аналізувати набуті теоретичні знання і співвідносити їх з конкретними ситуаціями; виклад матеріалу непослідовний, неточний, з наявними помилками.

“незадовільно” – здобувач освіти виявив слабкі знання теоретичного програмного матеріалу; не зміг дати визначення основних провідних категорій та явищ; виклад матеріалу непослідовний, нелогічний, фрагментарний, з грубими помилками.

14.Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до семінарських занять з дисципліни “Історія соціальної роботи” для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Соціальна робота. / Укл.: Дмитро Казіміров. - Чернігів: ВСП «ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2023. – 21с.

2. Методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів освіти з дисципліни “Історія соціальної роботи” для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Соціальна робота. / Укл.: Дмитро Казіміров. - Чернігів: ВСП «ФКЕТ НУ «Чернігівська політехніка», 2023. – 34 с.

4 Екзаменаційні білети для підсумкового контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми Соціальна робота. / Укл.: Дмитро Казіміров.

15. Рекомендована література

Базова

1. Глазунов С.В. Нариси з історії соціальної роботи. Д.: РВВ ДНУ, 2015. 116 с.
2. Горілий А.Г. Історія соціальної роботи в Україні. Тернопіль: ТАНГ, 2001. 68 с.
3. Замашкіна О.Д. Історія соціальної роботи. Ізмаїл, 2018. 181 с.
4. Історія соціальної роботи: навчальний посібник / [уклад.: О.О. Кравченко, О.О. Матрос]. Умань: РВЦ «Візаві», 2017. 117 с.
5. Основи соціальної роботи в 3-х частинах / Під ред. Т. Семігіної, І. Григи. К.: Вид-во Києво-Могилянської академії, 2004. 178 с.
6. Поліщук В.А., Янкович О.І. Історія соціальної педагогіки та соціальної роботи: Курс лекцій. Тернопіль: ТДПУ, 2009. 256 с.
7. Соціальна робота в Україні: Навч.посіб. / За заг. редакції: І.Д. Зверєвої, і Г.М. Лактіонової. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.
8. Фурман А.В., Підгурська М.В. Історія соціальної роботи: [навчальний посібник]. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. 174 с.

Допоміжна

1. Гладченко С. В. Історія соціальної роботи в Україні та за кордоном: методичні вказівки для самостійної роботи студентів на пряму підготовки 231 «Соціальна робота». Одеса: ФПРС ОНУ імені І.І. Мечникова, 2018. 20с.
2. Попович Г. Соціальна робота в Україні і за рубежом. Ужгород: Гражда, 2000. 134 с.
3. Рощина Л.О. Благодійна діяльність українських братств. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2009. № 1. С. 38–42.
4. Семігіна Т. Соціальна політика у глобальному вимірі. К.: Унів. Вид-во “Пульсари”, 2003. 252 с.
5. Семігіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
6. Соціальна робота в Україні: перші кроки / під ред. В.Полтавця. К.: “КМ Академія”. 2000.
7. Соціальна робота в Україні: теорія та практика / за ред. А.Я. Ходорчук. К.: ДЦССМ, 2002. 172 с.
8. Соціальна робота: в 3 ч. К.: Вид. Дім “Києво-Могилянська академія”, 2004. Частина 2. 166 с.
9. Соціальна робота: технологічний аспект: навч. посібник/ за ред. проф. А.Й. Капської. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 352 с.
10. Соціальна робота: Хрестоматія. К. ДЦССМ, 2001. Соціальна робота. Книга 3. С. 232–251.

11. Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, курсантів та молодих вчених*, 9 листопада 2022 р.; [за ред.: Нагірняка М.Я.]. Львів : ЛДУ БЖД, 2022. 222 с.

12. Соціальна служба в Україні: соціально-психологічні засади формування та ефективного функціонування. Матеріали науково-практичної конференції. 12 травня 2005 року, м. Черкаси / Ред. кол.: В.В. Москаленко, Н.І. Кривоконь, Н.М. Дембицька. К.: Фенікс, 2005. С. 578–582.

13. Типове положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2020 р. № 772). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-2020-%D0%BF#Text>

14. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

Інформаційні ресурси

1. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>